

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

© 2019 ЯКИМЕНКО О. В.

УДК 332.342
JEL Classification: R11; R58

Якименко О. В.

Теоретико-методичне забезпечення стратегії регіонального розвитку України

У роботі зазначено, що сьогодні одним з пріоритетів регіональної політики в Україні є визначення проблем розвитку регіонів і реалізація заходів щодо їх вирішення. Водночас фактична відсутність конкретних шляхів вирішення вказаної проблеми, як в теорії, так і на практиці, існування застарілої нормативно-правової бази значно обмежують можливості комплексного розгляду широкого кола проблемних питань регіонального розвитку України. Узагальнено теоретичні засади та розроблено методичне забезпечення стратегії регіонального розвитку України. Зазначено, що сьогодні стратегічне планування регіонального розвитку в нашій країні тільки формується. На жаль, не повною мірою враховуються практики та досвід країн Європейського Союзу, немає достатнього теоретичного базису та методичного забезпечення стратегічного планування розвитку територій та дуже повільно удосконалюються нормативно-правові засади цього процесу. Встановлено, що дуже важливою умовою реалізації стратегії регіонального розвитку є координація й узгодження дій усіх суб'єктів регіонального економічного простору: бізнесу і влади всіх рівнів та об'єднання всіх необхідних для стратегічного планування позицій на основі достовірної інформації про їх наміри. Зроблено висновок, що діюча система стратегічного планування, на жаль, не забезпечує узгодженості макроекономічного, регіонального та галузевого аспектів. У зв'язку з цим постає потреба удосконалення системи управління на регіональному рівні, яка має відбуватися через реформування системи державного управління та розбудови місцевого самоврядування як найбільш пріоритетного напрямку реалізації державної політики. Проведене дослідження підтверджує доцільність пошуку нових підходів для досягнення ефективності формування та реалізації стратегії регіонального розвитку для вирішення проблем розвитку територій, в тому числі з урахуванням позитивного досвіду інших країн, особливо в частині заходів щодо зменшення територіальних диспропорцій, створення регіональних галузевих комплексів та стимулювання їх розвитку.

Ключові слова: теоретико-методичне забезпечення, регіональний розвиток, регіон, стратегія, управління, планування.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-4-96-102>

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 21.

Якименко Олег Вікторович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра технології будівельного виробництва та будівельних матеріалів, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: yakimenko1961@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0909-267X>

УДК 332.342
JEL Classification: R11; R58

Якименко О. В. Теоретико-методическое обеспечение стратегии регионального развития Украины

В работе отмечено, что сегодня одним из приоритетов региональной политики в Украине является определение проблем развития регионов и реализация мероприятий по их решению. Вместе с тем фактическое отсутствие конкретных путей решения указанных проблем, как в теории, так и на практике, существование устаревшей нормативно-правовой базы значительно ограничивают возможности комплексного рассмотрения широкого круга проблемных вопросов регионального развития Украины. Обобщены теоретические основы, и разработано методическое обеспечение стратегии регионального развития Украины. Отмечено, что сегодня стратегическое планирование регионального развития в нашей стране только формируется. К сожалению, не в полной мере учитываются практики и опыт стран Европейского Союза, нет достаточного теоретического базиса и методического обеспечения стратегического планирования развития территорий, и очень медленно совершенствуются нормативно-правовые основы этого процесса. Установлено, что очень важным условием реализации стратегии регионального развития являются координация и согласование действий всех субъектов регионального экономического пространства: бизнеса и власти всех уровней и объединения всех необходимых для стратегического планирования позиций на основе достоверной информации об их на-

UDC 332.342
JEL Classification: R11; R58

Yakimenko O. V. Theoretical and Methodological Support for the Regional Development Strategy of Ukraine

The paper notes that one of the current priorities of Ukraine's regional policy is to identify regional development problems and implement measures to solve them. At the same time, the actual absence of particular ways, both theoretical and practical, for addressing these problems, the outdated regulatory framework significantly limit the ability to comprehensively consider the wide range of issues related to regional development in Ukraine. In the course of the research, theoretical bases are generalized, and methodological support for the regional development strategy of Ukraine is developed. It is pointed out that today the strategic planning of regional development in our country is only being formed. Unfortunately, the practices and experience of European Union countries are not fully taken into account, there is no sufficient theoretical and methodological support for strategic planning of the development of territories, and the regulatory support for this process is being improved very slowly. It is established that a very important condition for the implementation of the regional development strategy is coordination and concurrence of actions of all subjects in the regional economic space – business and government of all levels – and the unification of all the positions necessary for strategic planning based on reliable information about their intentions. It is concluded that the current system of strategic planning, unfortunately, does not ensure the coherence of the macroeconomic, regional and sectoral aspect. In this regard, there is a need to improve the

мереннях. Сделан вывод, что действующая система стратегического планирования, к сожалению, не обеспечивает согласованности макроэкономического, регионального и отраслевого аспектов. В связи с этим возникает необходимость совершенствования системы управления на региональном уровне, которая должна происходить через реформирование системы государственного управления и развития местного самоуправления как наиболее приоритетного направления реализации государственной политики. Проведенное исследование подтверждает целесообразность поиска новых подходов для достижения эффективности формирования и реализации стратегии регионального развития для решения проблем развития территорий, в том числе с учетом положительного опыта других стран, особенно в части мероприятий по уменьшению территориальных диспропорций, создание региональных отраслевых комплексов и стимулирование их развития.

Ключевые слова: теоретико-методическое обеспечение, региональное развитие, регион, стратегия, управление, планирование.

Рис.: 1. Табл.: 1. Библ.: 21.

Якименко Олег Викторович – кандидат экономических наук, доцент, кафедра технологии строительного производства и строительных материалов, Харьковский национальный университет городского хозяйства им. А. Н. Бекетова (ул. Маршала Бажанова, 17, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: yakimenko1961@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0909-267X>

management system at the regional level, which should occur through reforming the public administration system and the development of local self-government as the most priority area for the implementation of public policy. The study confirms the practicality of searching for new approaches to achieve an effective formation and implementation of the regional development strategy to solve problems of territorial development, taking into account the positive experience of other countries, especially regarding measures aimed at reducing territorial imbalances, creating regional industry complexes and stimulating their development.

Keywords: theoretical and methodological support, regional development, region, strategy, management, planning.

Fig.: 1. Tabl.: 1. Bibl.: 21.

Yakimenko Oleg V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Building Technology and Building Materials, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: yakimenko1961@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0909-267X>

Вступ. Вирішення регіональних проблем є пріоритетним для кожної країни світу. Але кожна країна намагається їх розв'язати з урахуванням власних традицій, власного досвіду і практик. Успішний досвід вирішення проблем регіонального розвитку провідних країн світу є актуальним для нашої країни, але не завжди ефективним, оскільки він не враховує наші специфічні особливості.

Сьогодні одним із пріоритетів регіональної політики в Україні є визначення проблем розвитку регіонів та реалізація заходів щодо їх вирішення. Водночас фактична відсутність конкретних шляхів реалізації вказаної проблеми, як в теорії, так і на практиці, існування застарілої нормативно-правової бази значно обмежує можливості комплексного розгляду широкого кола проблемних питань регіонального розвитку України.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку регіонів України, за наявності значних територіальних диспропорцій та нерівномірностей, а також їх зростання в часі та просторі, вказує на існування комплексу взаємопов'язаних регіональних проблем, ефективність вирішення яких залишається на досить низькому рівні.

Відсутність особливої уваги до необхідності вирішення проблем регіонального розвитку в нашій країні робить доцільним питання наукової обґрунтованості пропозицій та розробки методичного забезпечення організації певної системи управління регіональним розвитком, яка базується на основі узагальнення наявних проблем регіонального розвитку та вибору відповідних методів та інструментів для їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів вивчалися багатьма ученими. Серед них: М. Згуровський [1], М. До-

лішній [2], В. Геєць [3], М. Кизим [4], О. Панухник [5], О. Раєвнева [6], І. Санжаровський [7], І. Сторонянська [8] та ін.

Проте питання щодо впровадження конкретних шляхів, що спрямовані на вирішення проблем розвитку регіонів, залишаються невирішеними.

Метою статті є узагальнення теоретичних засад і розробка методичного забезпечення стратегії регіонального розвитку України.

Виклад основних матеріалів дослідження. Русійською силою соціально-економічного прогресу суспільства є безупинне розширення духовних і матеріальних потреб та вимог людини. Результати суспільного розвитку зрештою відбиваються у зростанні добробуту, ступеня особистої свободи, міри самореалізації особистих прагнень кожного члена суспільства.

Сучасний розвиток світового суспільства, направлений на вирішення глобальних проблем людства в економічній, соціальній та екологічній сферах, визначає стратегічні пріоритети для розвитку країн у третьому тисячолітті, основні положення яких узагальнені в понятті сталого розвитку, що розглядається як загальна концепція щодо необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства, захистом інтересів майбутніх поколінь, потребою у безпечному і здоровому довкіллі [9].

Згідно з Законом України «Про засади державної регіональної політики», прийнятим 5 лютого 2015 р. (далі – Закон), державна регіональна політика визначається як система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб для забезпечення високого рівня якості життя людей на всій території України з урахуванням природних, історичних, екологічних, еконо-

мічних, географічних, демографічних та інших особливостей регіонів, їх етнічної і культурної самобутності [10].

Розвиток регіональної політики в Україні, на відміну від європейської практики поступового уточнення пріоритетів, відбувається під впливом теорій, спрямованих на підтримку проблемних територій, з паралельним використанням елементів інших теорій, що характеризують регіональне зростання на основі інноваційності, конкурентоспроможності, розвитку місцевого самоврядування та децентралізації влади.

На законодавчому рівні засади регіональної політики використовують щодо визначення проблемних регіо-

нів країни та розробки заходів щодо розв'язання проблем, з якими стикаються ці регіони.

Але ефективне управління у сфері регіонального розвитку передбачає, у першу чергу, створення нормативно-правової бази для реалізації регіональної політики, механізмів та інструментів управління регіональним розвитком, які б сприяли розв'язанню проблем регіонів [11].

Узагальнимо наявні теорії регіонального розвитку залежно від певних ознак, які представлені групами: теорії просторового розміщення, неокласичні теорії та теорії кумулятивного зростання (табл. 1).

Таблиця 1

Наявні теорії регіонального розвитку залежно від певних ознак

Теорії регіонального розвитку за напрямом просторового розміщення	
Теорії	Зміст
Теорія розміщення сільського господарства, Й. Тюнен	Обґрунтування впливу чинників відстані на вигідність ведення сільського господарства і транспортування сільськогосподарської продукції
Теорія промислових (індустріальних) районів, А. Маршалл	Виділення промислових районів малих і середніх підприємств як альтернатива великим вертикально-інтегрованим виробничим комплексам
Теорія розміщення промисловості, А. Вебер	Формування факторів розміщення виробництва, що визначають «штандорт» (від нім. Standort – місце розташування, розміщення) – оптимальне місце розташування підприємства або комбінації підприємств
Теорія центральних місць, В. Кристаллер	Визначення фокусів (ядер) різного рівня ієрархії, які притягують поселення нижчих рівнів
Теорія просторової економічної рівноваги, А. Льюїс	Визначення теоретичних проблем розміщення господарства в країні й економічних районах
Теорія агломерацій, П. Кругман та П. Ромер	Визначення концентрації виробничої діяльності у певних регіонах як основного фактора зростання
Теорії регіонального розвитку неокласичного напрямку	
Теорії, методи, моделі	Зміст
Методи виміру регіонального зростання, Дж. Бортс, Х. Зібберт	Основний акцент робиться на фактори, що збільшують виробничий потенціал економіки регіонів, а рівень зростання економіки досягається за допомогою міжрегіонального руху факторів
Моделі збіжності або конвергенції, Р. Солоу, Т. Сван, Менк'ю-Ромер-Уейл, Р. Барро	Використовуються для оцінки ступеня збіжності між країнами і в межах однієї країни на основі розподілу факторів капіталу на фізичні (або матеріальні) і людські, та визначається ступінь взаємозамінності праці й капіталу, а також швидкість і конвергенцію темпів зростання економіки регіонів
Теорія статистичної оцінки ролі соціальних і політичних факторів у підвищенні продуктивності праці, Р. Холлу і Ч. Джонс	Крім традиційних виробничих факторів зростання – фізичний, людський капітал, праця тощо, враховані соціальні, інституціональні, політичні фактори та географічне положення країни
Теорії регіонального розвитку кумулятивного напрямку	
Теорії, моделі	Зміст
Теорія кумулятивного зростання, Г. Мюрдаль	Переваги певних місцевостей, центрів (поліусів) зростання викликають прискорення їхнього розвитку та відставання відсталіх регіонів
Теорія «осі розвитку», П. Потье	Території, які розташовані між полюсами зростання і які забезпечують транспортний зв'язок, одержують додаткові імпульси зростання завдяки збільшенню вантажопотоків, поширенню інновацій, розвитку інфраструктури, перетворюються на осі (коридори) розвитку, що визначають разом з «полюсами зростання» просторовий каркас економічного зростання великого регіону або країни
Модель сукупної причинної обумовленості, модель міської агломерації, Х. Річардсон	Будь-який розподіл державних ресурсів серед регіонів, що має метою максимально збільшити національне економічне зростання, буде лише підсилювати регіональні нерівності
Теорія «центр-периферія», Дж.Фрідман	Основними напрямками визначені: стимулювання розвитку нових опорних регіонів на периферії та підтримка міграції населення з найбільш депресивних територій в опорні регіони

Система теорій регіонального розвитку складає основу наукової бази, що вивчає територіальне розміщення економічної діяльності та диференціацію рівнів економічної активності регіонів під впливом певних факторів [12].

Практичне застосування теоретичних положень різних регіональних теорій знайшли практичне відображення в певні історичні періоди економічного розвитку різних країн світу. Так, розвиток європейської моделі регіонального управління відбувався під впливом послідовної зміни різних методичних підходів: від допомоги кризовим регіонам (початок ХХ ст.); запровадження міжрегіонального перерозподілу економічного зростання з орієнтацією на збалансований регіональний розвиток і створення полюсів зростання (середина ХХ ст.) та реформування регіонів на основі використання внутрішнього потенціалу кожного регіону, підтримки малого та середнього бізнесу (кінець ХХ ст.).

Незважаючи на значну кількість теорій, постійно триває пошук нових підходів, методів і моделей регіонального розвитку, оскільки будь-яка з наявних теорій не може дати розгорнуті відповіді на питання зростання ефективності економічного розвитку регіонів.

Функціонування регіонів країни, враховуючи їх різноманітність, завжди відбувається під впливом як сильних сторін розвитку території, так і наявних проблем у будь-якій сфері життя суспільства. Тому вирішення проблем регіонального розвитку можливе тільки у разі використання наявного територіального потенціалу та підвищення ефективності використання конкурентних переваг.

Оцінювання проблем регіонального розвитку наведено в законодавстві України двома методичними підходами.

З метою скорочення нерівномірності регіонального розвитку, як однієї із причин існування територіальних проблем в Україні, розроблено методику «визначення механізму проведення оцінки і порівняльного аналізу економічного стану та якості життя населення регіонів, районів, міст з метою прийняття відповідних управлінських рішень на державному, регіональному та місцевому рівнях, спрямованих на розв'язання проблеми міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів, районів, міст і запобігання поглибленню диференціації» [13].

Матричний підхід, запропонований в роботі О. М. Крупи, дає можливість позиціонувати регіони у відповідних квадрантах, межі яких визначаються методом золотого перетину, що дає можливість ідентифікувати проблемні регіони в Україні [14].

У роботі Т. С. Клебанової для визначення нерівномірності регіонального розвитку пропонується розрахунок коефіцієнта диспропорцій у порівнянні з максимальним значенням за сукупністю регіонів [15].

У роботі І. М. Новака запропонована шкала оцінки нерівномірності та рівня диспропорцій регіонального розвитку із використанням коефіцієнта варіації, інтервал значень якого відповідає певному рівню нерівномірності розвитку [16].

Цікавою є методика В. І. Шевцової, яка для оцінки рівня диспропорцій соціально-економічного розвитку використовує розрахунок співвідношення між максимальним

і мінімальним значенням кожного з показників-індикаторів соціально-економічного стану регіонів [17].

Узагальнення наведених методичних підходів до аналізу й оцінки проблем регіонального розвитку вказує на певні особливості їх практичного використання. Незважаючи на те, що оцінка у більшості методик за інтегральним індексом показників соціально-економічного розвитку забезпечує цілісність результатів та оцінка у динаміці дозволяє використовувати порівняльний аналіз у різних часових періодах – повна оцінка проблем територіального розвитку потребує використання більш широкого кола показників.

Дослідження теоретичних і методичних підходів до визначення проблем розвитку регіонів та формування інструментарію щодо їх розв'язання набувають особливої актуальності на етапі пошуку ефективних підходів для реалізації регіональної стратегії в Україні, яка є складовою Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [18], та проекту Стратегії сталого розвитку України до 2030 року [19], що визначає стратегічні напрями довгострокового розвитку України.

Модель прийняття рішення з вибору стратегії регіонального розвитку включає в себе 4 стадії:

I – оцінка ситуації і діагностика проблем розвитку регіону;

II – оцінка ситуації в розвитку районів регіону;

III – вибір і обґрунтування пріоритетів розвитку регіону;

IV – моделювання варіантів і сценаріїв розвитку регіону.

Перша стадія прийняття рішення з вибору стратегії регіонального розвитку передбачає такі дії: вибір мети; вимір якості життя населення регіону; оцінку економічного розвитку регіону; визначення природно-ресурсного потенціалу регіону й ефективності його використання; діагностику проблем забезпечення якості життя населення регіону.

Друга стадія прийняття рішення з вибору стратегії регіонального розвитку включає в себе: вимір якості життя населення районів регіону; оцінку економічного розвитку районів регіону; визначення природно-ресурсного потенціалу районів регіону й ефективності його використання.

Третя стадія прийняття рішення з вибору стратегії регіонального розвитку передбачає такі дії: вибір стратегічних напрямків соціального й економічного розвитку регіону; вибір стратегічних напрямків соціального й економічного розвитку районів регіону; попередній вибір пріоритетних напрямків розвитку економіки регіону; обґрунтування пріоритетних напрямків розвитку економіки регіону.

Четверта стадія прийняття рішення з вибору стратегії регіонального розвитку включає в себе: моделювання варіантів розвитку пріоритетних галузей економіки регіону; моделювання сценаріїв соціально-економічних наслідків розвитку пріоритетних галузей економіки регіону.

Проте слід зазначити, що практичне використання цієї методики здебільшого зорієнтовано на рівень великого регіону (насамперед – області), характерними ознаками якого є наявність великих промислових комплексів і пев-

ний рівень самостійності в процесі прийняття стратегічних управлінських рішень.

Також формування регіональної стратегії розвитку значно залежить від послідовності стратегічного планування соціального й економічного розвитку країни.

При формуванні стратегії регіонального розвитку виконується певна послідовність, етапами якої є (рис. 1):

- визначення стратегічних пріоритетів регіонального розвитку;
- оцінювання стратегічного потенціалу регіону;
- визначення стратегічної мети регіонального розвитку;
- стратегічне планування регіонального розвитку;
- моделювання сценаріїв соціально-економічних наслідків розвитку пріоритетних галузей економіки регіону.

Здійснення процесів реформування на регіональному рівні має сприяти формуванню організаційних, економічних, інформаційних, правових і інших необхідних передумов для успішної реалізації регіональної стратегії.

Дуже важливою умовою реалізації стратегії регіонального розвитку є координація й узгодження дій всіх суб'єктів регіонального економічного простору – бізнесу і влади всіх рівнів, і об'єднання всіх необхідних для стратегічного планування позицій на основі достовірної інформації про їх наміри.

Тобто у найкращому варіанті регіональна стратегія має бути взаємовигідним договором, що підписується всіма його учасниками, які переймають тим самим на себе зобов'язання щодо його виконання.

Дуже важливе значення для формування та реалізації стратегії регіонального розвитку має відповідний інституціональний базис. Але інституціональне забезпечення стратегії регіонального розвитку може бути різним та носити багаторівневий характер на основі об'єднання інтересів всіх груп стейкхолдерів, що мають стратегічні інтереси в розвитку регіону.

Ключову роль у реалізації стратегій регіонального розвитку відіграє державне-приватне партнерство (ДПП), яке застосовується майже у всіх сферах життя. ДПП застосовується при: 1) пошуку, розвідці родовищ корисних копалин і їх видобуванні; 2) виробництві, транспортуванні і постачанні тепла та розподілі і постачанні природного газу; 3) у будівництві та/або експлуатації автострад, залізниць тощо; 4) у машинобудуванні; 5) зборі, очищенні та розподіленні води; 6) в охороні здоров'я; 7) у туризмі, відпочинку, рекреації, культурі та спорті; 8) забезпеченні функціонування зрошувальних і осушувальних систем; 9) поводженні з відходами, крім збирання та перевезення; 10) виробництві, розподіленні та постачанні електричної енергії; управлінні нерухомістю; 11) наданні соціальних послуг; 12) виробництві та впровадженні енергозберігаючих технологій, будівництві та капітальному ремонті житлових будинків; 13) встановленні модульних будинків і будівництві тимчасового житла; 14) наданні освітніх послуг і послуг у сфері охорони здоров'я; 15) управлінні пам'ятками архітектури та культурної спадщини [20].

Успішний розвиток ДПП як механізму активізації інвестиційної діяльності та залучення приватних інвестицій

у стратегічно важливі для регіонів сфери можливий лише за умови, коли буде забезпечено баланс інтересів держави і приватного інвестора. Правова форма здійснення ДПП повинна забезпечити для представника приватного бізнесу привабливість, безпеку вкладення коштів у державну або муніципальну власність і реалізувати основну мету проєкту, тобто розвивати ту сферу, яка стратегічно важлива для держави. Для цього держава повинна приймати приватного інвестора як рівноправного партнера. Вимагаючи від нього виконання передбачених угодою зобов'язань, держава має, зі свого боку, гарантувати виконання власних зобов'язань у повному обсязі [21].

Сьогодні стратегічне планування регіонального розвитку в нашій країні тільки формується. На жаль, не повною мірою враховуються практики та досвід країн Європейського Союзу, немає достатнього теоретичного базису і методичного забезпечення стратегічного планування розвитку територій, та дуже повільно удосконалюються нормативно-правові засади цього процесу.

До того ж діюча система стратегічного планування, на жаль, не забезпечує узгодженості макроекономічного, регіонального та галузевого аспектів. У зв'язку з цим постає потреба удосконалення системи управління на регіональному рівні, яка має відбуватися через реформування системи державного управління та розбудови місцевого самоврядування як найбільш пріоритетного напрямку реалізації державної політики.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує доцільність пошуку нових підходів для досягнення ефективності формування та реалізації стратегії регіонального розвитку для вирішення проблем розвитку територій, в тому числі з урахуванням позитивного досвіду інших країн, особливо в частині заходів щодо зменшення територіальних диспропорцій, створення регіональних галузевих комплексів і стимулювання їх розвитку.

Перспективою подальших досліджень є розробка методичного забезпечення щодо моніторингу та оцінювання ефективності реалізації стратегій регіонального розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз сталого розвитку – глобальний і регіональний контексти : у 2 ч. Ч. 2 : Україна в індикаторах сталого розвитку / під кер. М. З. Згуровського. Київ : НТУУ «КПІ», 2010. 216 с.
2. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети. Київ : Наук. думка, 2006. 521 с.
3. Гесць В. М., Клебанова Т. С., Черняк О. І., Кизим М. О. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. 240 с.
4. Кизим Н. А., Узунов В. В. Программно-целевой подход к государственному управлению социальной напряженностью в регионах страны : монография. Харьков : ИД «ИНЖЭК», 2007. 204 с.
5. Панухник О. В. Методичне забезпечення стратегічного планування в регіонах України. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 1. С. 152–157.
6. Раєвнева О. В., Бобкова О. Ю. Диспропорційність соціально-економічного розвитку регіонів України: інструментарій оцінювання та регулювання : монографія. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2014. 264 с.

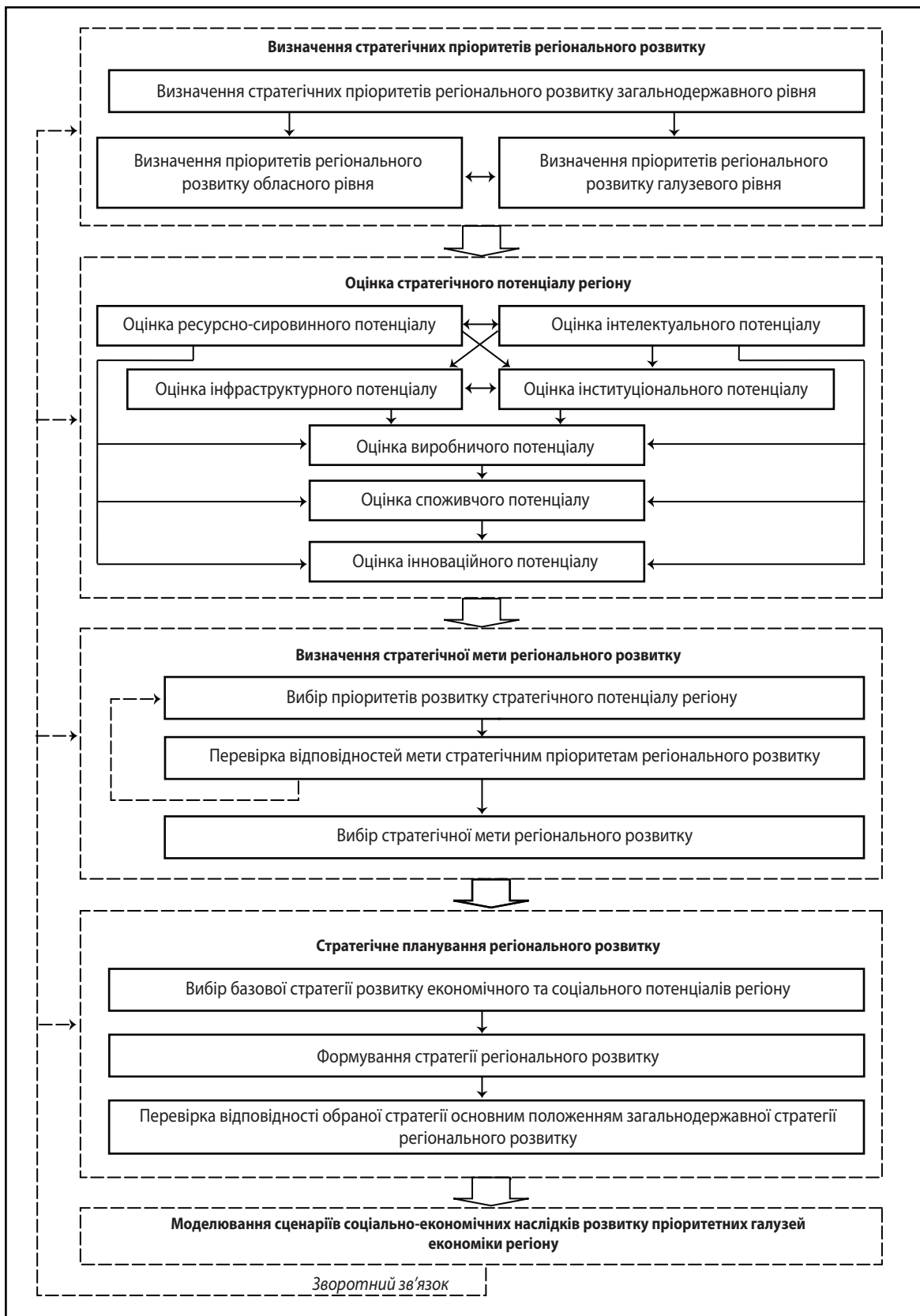

Рис. 1. Послідовність формування стратегії регіонального розвитку

7. Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону : практ. посіб. / за ред. І. Санжаровського. Київ : К.І.С., 2008. 214 с.

8. Сторонянська І. Оцінка асиметрії соціально-економічного розвитку регіонів України та обґрунтування пріори-

тетів державної регіональної політики. *Регіональна економіка*. 2006. № 4. С. 101–110.

9. Вахович І. М., Табалова О. Є. Регіональні асиметрії сталого розвитку України: діагностика та механізм вирівнювання : монографія. Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2010. 344 с.

10. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 13. Ст. 90.

11. Романюк С. А. Розвиток регіонів у відкритій економіці: теорія, політика, практика : монографія. Київ : НАДУ, 2013. 375 с.

12. Чужиков В. І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія. Київ : КНЕУ, 2008. 272 с.

13. Про запровадження оцінки міжрегіональної та внутрішньо регіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 № 475. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2009-%D0%BF>

14. Крупа О. М. Визначення шляхів подолання депресивного стану територій України. *Моделювання регіональної економіки*. 2014. № 2 (24). С. 180–189.

15. Клебанова Т. С., Гурьянова Л. С., Трунова Т. Н., Смирнова А. Ю. Оценка и анализ неравномерности развития регионов Украины. *Актуальные проблемы экономики*. 2009. № 8. С. 162–168.

16. Новак І. М. Соціальний розвиток регіонів України: оцінка та напрями зменшення диспропорцій. Донецьк ; Київ : [б. в.], 2008. 196 с.

17. Шевцова В. І., Шевцова Я. А. К оценке эффективности современной региональной политики Украины. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2011_2/tom2/762.pdf

18. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

19. Проект Стратегії сталого розвитку України до 2030 року. URL: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/Sustainable-Dev-Strategy-for>

20. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01.07.2010 № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

21. Зверяков М. І., Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А., Шарпа О. С. Стратегування регіонального розвитку: теорія, методологія, концепція : монографія. Одеса : Атлант VOI COIY, 2019. 241 с.

REFERENCES

Analiz staloho rozvytku - hlobalnyi i rehionalnyi konteksty. Ch. 2 : Ukraina v indyktorakh staloho rozvytku [Sustainability Analysis - Global and Regional Contexts. Part 2: Ukraine in Sustainable Development Indicators]. Kyiv: NTUU «KPI», 2010.

Chuzhikov, V. I. *Hlobalna rehionalistyka: istoriia ta suchasna metodolohiia* [Global Regionalism: History and Modern Methodology]. Kyiv: KNEU, 2008.

Dolishnii, M. I. *Rehionalna polityka na rubezhi XX-XXI stolit: novi priorytety* [Regional Policy at the Turn of the XX-XXI Centuries: New Priorities]. Kyiv: Nauk. dumka, 2006.

Heiets, V. M. et al. *Modeliuvannia ekonomichnoi bezpeky: derzhava, rehion, pidpriemstvo* [Modeling of Economic Security: State, Region, Enterprise]. Kharkiv: VD «INZhEK», 2006.

Kizim, N. A., and Uzunov, V. V. *Programmno-tselevoy podkhod k gosudarstvennomu upravleniyu sotsialnoy napryazhenosti v regionakh strany* [Program-targeted Approach to State Management of Social Tension in the Regions of the Country]. Kharkiv: ID «INZhEK», 2007.

Klebanova, T. S. et al. "Otsenka i analiz neravnomernosti razvitiya regionov Ukrainy" [Assessment and Analysis of the Uneven Development of the Regions of Ukraine]. *Aktualnyye problemy ekonomiki*, no. 8 (2009): 162-168.

Krupa, O. M. "Vyznachennia shliakhiv podolannia depresyvnogo stanu terytorii Ukrainy" [Determining Ways to Overcome the Depressed State of Ukraine]. *Modeliuvannia rehionalnoi ekonomiky*, no. 2 (24) (2014): 180-189.

[Legal Act of Ukraine] (2009). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2009-%D0%BF>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

[Legal Act of Ukraine] (2015).

[Legal Act of Ukraine] (2015). <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

Novak, I. M. *Sotsialnyi rozvytok rehioniv Ukrainy: otsinka ta napriamy zmenshennia dysproportsii* [Social Development of Ukrainian Regions: Assessment and Directions of Disproportion Reduction]. Donetsk; Kyiv, 2008.

"Proekt Stratehii staloho rozvytku Ukrainy do 2030 roku" [Draft Sustainable Development Strategy of Ukraine until 2030]. <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/Sustainable-Dev-Strategy-for>

Panukhnyk, O. V. "Metodychne zabezpechennia stratehichnoho planuvannia v rehionakh Ukrainy" [Methodological Support of Strategic Planning in the Regions of Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 1 (2009): 152-157.

Rozroblennia ta vprovadzhennia stratehichnoho planu rozvytku rehionu [Developing and Implementing a Strategic Plan for the Region's Development]. Kyiv: K. I. S., 2008.

Raievniva, O. V., and Bobkova, O. Yu. *Dysproportsiiniist sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy: instrumentarii otsiniuvannia ta rehulivannia* [Disproportionality of Socio-economic Development of Ukrainian Regions: Assessment and Regulation Tools]. Kharkiv: VD «INZhEK», 2014.

Romaniuk, S. A. *Rozvytok rehioniv u vidkrytii ekonomitsi: teoriia, polityka, praktyka* [Development of Regions in an Open Economy: Theory, Policy, Practice]. Kyiv: NADU, 2013.

Shevtsova, V. I., and Shevtsova, Ya. A. "K otsenke effektivnosti srovennoy regionalnoy polityki Ukrainy" [On the Assessment of the Effectiveness of Modern Regional Policy of Ukraine]. www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2011_2/tom2/762.pdf

Storonianska, I. "Otsinka asymetrii sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy ta obgruntuvannia priorytetiv derzhavnoi rehionalnoi polityky" [Assessment of Asymmetry of Socio-economic Development of Ukrainian Regions and Substantiation of Priorities of State Regional Policy]. *Rehionalna ekonomika*, no. 4 (2006): 101-110.

Vakhovych, I. M., and Tabalova, O. Ye. *Rehionalni asymetrii staloho rozvytku Ukraini: diahnozyka ta mekhanizm vyrivniuvannia* [Regional Asymmetries of Sustainable Development in Ukraine: Diagnosis and Mechanism of Equalization]. Lutsk: RVV LNTU, 2010.

Zvieriakov, M. I. et al. *Stratehuvannia rehionalnoho rozvytku: teoriia, metodolohiia, kontseptsiiia* [Regional Development Strategy: Theory, Methodology, Concept]. Odessa: Atlant VOI SOIU, 2019.

Стаття надійшла до редакції 07.11.2019 р.